

Waar is hier de nooduitgang?

Fotoverslag over veiligheid op de werkvloer van de greenkeeper

Golfballen als projectielen, messscherpe machines, toxische en ontvlambare stoffen, schadelijk geluid en bliksemingslag. Zo maar enkele risico's waar Greenkeepers in hun dagelijks werk mee geconfronteerd kunnen worden. Het is lang niet altijd duidelijk, hoe met dergelijke risico's om te gaan. Het vakblad Greenkeeper nodigt daarom veiligheidsdeskundige Rien van de Laar van KeurCompany (onderdeel van ArboNed) uit om een 10-tal aandachtspunten voor het creëren van een gezonde en veilige werkvloer aan te stippen.

Auteur: Floris Winters

Golfbaan Landgoed Bergvliet toonde zich bereid mee te werken aan dit fotoverslag over veiligheid. Samen met veiligheidsdeskundige Rien van de Laar en mede-eigenaar en verantwoordelijke voor de greenkeeping bij Landgoed Bergvliet Herman Pheninckx maken we een inspectieronde langs het greenkeepersverblijf en de baan. Sinds de opening van golfbaan Landgoed Bergvliet in 2007 zijn de greenkeepers druk bezig geweest met de aanleg en het onderhoud van de nog piepjonge baan. En het resultaat mag er zijn en ligt te schitteren in de zomerzon. Herman Pheninckx over dit proces: "Wat de baan betreft, een goed begin is het halve werk. Dus besteden we onze tijd hoofdzakelijk aan het onderhouden van de golfbaan. Ik zit soms uren op mijn knieën straatgras uit de greens en fairways te plukken, zodat ik niet eindig met greens die vol staan met straatgras." Hoewel de nadruk ligt op het baanonderhoud is 'een veilige werkvloer' ook zeker een onderwerp waar gehoor aan gegeven wordt: "Veiligheid is iets waar wij hier zeker mee bezig zijn. De bekende gele oordoppen, persoonlijke hygiëne, veiligheidsschoenen en de nodige voorzorgsmaatregelen. Toch zijn er ongetwijfeld tal van verbeterpunten. Op korte termijn starten wij dan ook met een onderdeel van het VCA-

programma." (Veiligheidschecklist Aannemers). Volgens Van de Laar is de VCA een simpel maar doeltreffend instrument om een arbozorgsysteem op te zetten, maar daar later meer over. Veel bedrijven geven te kennen wel te weten wat de risico's zijn, maar het ontbreekt vaak aan tijd, kennis en een eenduidig systeem. Met de opmerking: 'het zal wel meevallen' verzoeken ze in principe de goden.

Van de Laar over de wetgeving: "Werknemers en ook werkgevers denken maar aan één ding, de klus klaren. Voor het repareren van een goot aan een schuilhut wordt snel een trap op de golfkar gegooid en wegwezen. Het gaat bijna altijd goed, maar net deze ene keer net even niet. Het gevolg is dat de werknemer met een gebroken pols een paar weken niet kan werken. Naast het gemis van een collega het begin van kommer en kwel voor de ongelukkige werknemer, maar ook voor de werkgever. Er dient dan een ongevalmelding plaats te vinden naar de Arbeidsinspectie (AI). Een gevolg kan zijn dat een bezoek plaatsvindt door een inspecteur van de AI. Het niet kunnen aantonen van een actuele risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en een dynamisch Plan van Aanpak geeft niet enkel problemen met

de wetgever. Ook de ziektekostenverzekeraar kan bezwaar maken en dat kan weer een reden zijn tot niet uitbetalen van de schadeclaim in kader van het ziekteverzuim. Hierdoor komen de kosten voor rekening van de werkgever. Tel daarbij op dat ook de wetgever een proces verbaal opstelt met daarbij ongetwijfeld een financiële sanctie. Kortom een doffe ellende die voorkomen had kunnen worden door een aantoonbaar arbozorgsysteem.

Wat zijn de belangrijkste stappen/verplichtingen in een notendop:

- Uitvoeren van een RI&E met wettelijke toetsing
- Opstellen van een Plan van Aanpak
- Benoemen van een Preventiemedewerker
- Aanbieden van en Periodiek medisch onderzoek (PMO)
- Ondersteuning bij (ziekte-) verzuim en reïntegratie

Maak gebruik van de VCA als leidraad. Er is geen directe verplichting tot certificering aanwezig, maar wel een standaard die internationaal gebruikt wordt. En mocht er een moment komen dat certificering gewenst is, dan kan dat binnen drie maanden gebeuren.

De RI&E

Dit onderzoek maakt de risico's in het bedrijf inzichtelijk. Aan de hand van de uitkomsten kan vervolgens een plan van aanpak worden opgesteld, waarin het bedrijf aangeeft welke maatregelen er met welke prioriteit worden genomen. Van de Laar vult aan: "De RI&E geeft inzicht in risico's die samenhangen met de werkplek, fysieke belasting, geluidsoverlast, gevaarlijke stoffen machinegebruik enzovoort." Maar ook van de risico's waaraan de leden en leveranciers bloot kunnen komen staan. Ook hier kunnen claims volgen en een negatief image van de golfbaan.

Inspectieronde

Tijd voor een inspectieronde. Te beginnen bij de loods waar de machines geparkeerd staan en vervolgens een wandeling over de golfbaan. Oog voor detail is een eigenschap die onmisbaar is voor iemand die werkt als veiligheidsdeskundige, zo blijkt uit de aanwijzingen en opmerkingen van Rien van de Laar. Waar ik gewoon een loods zie met grasmaaiers, een veldspuit en andere onderhoudsapparatuur, ziet veiligheidsdeskundige Rien van de Laar potentieel risicovolle situaties en zaken die niet voldoen aan de wet

en regelgeving. Sommige veiligheidsmaatregelen die de deskundige aanstipt, zijn inderdaad van groot belang. Zo is gehoorbescherming toch echt essentieel om gehoorschade nu en op langer termijn te voorkomen. De greenkeepers op Landgoed Bergvliet lopen tijdens momenten van hoge decibellenproductie, dan ook allemaal netjes met die gele kneeddoppen in. Echter wijst Van de Laar ook op zaken waarbij enige verbazing op mijn gezicht verschijnt, bijvoorbeeld het vrijhouden van de nooduitgang. Wanneer ik – uw verslaggever met nul verstand over veiligheid – de situatie rondom de nooduitgang in de loods bekijk, dan kan ik niet anders dan concluderen dat de veiligheidsmaatregel 'nooduitgang' prima in orde is. Links en rechts van de deur staat wel wat materieel, maar ik kan er vrij eenvoudig doorheen rennen, mocht de pleuris uitbreken. Rien van de Laar oordeelt echter anders: "Het pad moet geheel vrij zijn, bij brand ontstaat binnen zeer korte tijd zoveel rook en paniek. Rook zorgt ervoor dat het zicht snel zo slecht wordt dat de nooduitgang niet meer te vinden is als deze wordt geblokkeerd. De mens reageert en acteert anders bij panieksituaties. Ook buiten het pand dient de vluchtweg vrij te zijn van obstakels. Er liggen hier buiten enkele ronde houten perkoenpaaltjes waar je over kunt struikelen, niet alleen als het donker is, maar ook tijdens de normale werkzaamheden." Herman reageert: "Je kunt er lang en breed over discussiëren, maar het komt er zeker op neer dat Rien hier gelijk heeft. Het zijn de puntjes op de i, waar we nog aandacht aan moeten besteden. Ik werk graag op een nette en veilige werkplek. We gaan de komende tijd de boel verder op orde brengen, mede door het volgen van een cursus in kader van de VCA.

Dit is ook precies waar de veiligheidsdeskundige alle greenkeepers en golfbanen op wil attenderen. Van de Laar: "Natuurlijk kent iedereen de risico's en worden er voorzorgsmaatregelen genomen om een veilige werkplek te creëren. Toch is het van belang om de arbeidsomstandigheden structureel te toetsen. Zo wordt je als werkgever en werknemer met de neus op de feiten gedrukt en weet je zeker dat je preventieve maatregelen voldoende zijn of niet." Hiervoor zou je de hulp van een van de deskundige van ArboNed KeurCompany in kunnen zetten. Tenslotte laat je de greens ook ontwerpen en realiseren door een terzake deskundige, dat gaat sneller en is kwantitatief en kwalitatief toetsbaar. Nog mooier zou het kunnen zijn als er vanuit de branche

organisatie een sjabloon wordt opgesteld en aangeboden aan de leden voor het op orde brengen en houden van het arbozorgsysteem.

De rol van ArboNed/KeurCompany

Waar ArboNed zich (al vanaf 1994) voornamelijk richt op een snelle terugkeer naar de werkvloer van verzuimende werknemers, focust KeurCompany zich op de circa 95 procent van het personeel dat de organisatie draaiende houdt. Door ook aan hen aandacht te besteden, groeit de productiviteit en voorkomt de werkgever verzuim. Het belangrijkste daarbij is de zorg voor een gezonde en veilige werkomgeving. De consultants van ArboNed/KeurCompany zijn deskundig op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn en voeren onderzoeken uit en adviseren en begeleiden brancheorganisatie, onderwijsinstellingen en het MKB bij het verbeteren van hun arbeidsomstandigheden en productiviteit. Hiervoor hebben zij de beschikking over een aantal tools die afgestemd zijn op de klant en de specifieke situatie, of die daar specifiek voor worden ontwikkeld in samenwerking met de branche. Hierdoor ontstaan, bijvoorbeeld voor de Golfbedrijven, arbozorgsystemen die naadloos toepasbaar zijn bij de leden en met geringe inspanning een verantwoord systeem op de kaart zetten.

Op de volgende pagina's staan een tiental aandachtspunten voor het creëren van een veilige werkvloer.

Meer informatie: www.arboned.nl, www.keurcompany.nl, www.arboclaim.nl

Rien van de Laar

Herman Pheninckx

Beschrijving situatie/risico

- De vluchtweg is duidelijk aangegeven echter de route er naar toe is geblokkeerd;
- Vol gezet met materiaal. Bij de dagelijkse werkzaamheden komt dit vaker voor;
- Hierdoor kan bij calamiteiten de vluchtweg niet gebruikt kan worden;
- Vaak is de vluchtweg op slot of aan de buitenkant geblokkeerd door geparkeerde auto's of hekwerk of materialen.

Fotosituatie

Toelichting

- Activeer het bedrijfsnoodplan indien niet aanwezig;
- Maak de vluchtweg vrij;
- Borg dat de vluchtweg vrij blijft;
- Instrueer de betrokken werknemers;
- Controleer regelmatig op naleving van de procedure.

Aandachtspunten

- Risico-Inventarisatie & -Evaluatie;
- Actueel Plan van aanpak;
- Bedrijfsnoodplan;
- BHV-ers;
- Ontruimingsoefening organiseren minimaal éénmaal per jaar;
- Denk na over crisismanagement.

- Looppaden dienen vrijgehouden te worden;
- Val- en struikelgevaar vormt een belangrijke oorzaak van ongevallen met verzuim;
- Derden, zoals, gasten, leden, leveranciers, kunnen ook vallen en of struikelen.

Afvalmateriaal hoort in de container

- (Bedrijfs)ongevallen leiden vaak tot langdurig verzuimen hoge claims;
- Het imago van het bedrijf loopt gevaar bij schadeclaims door derden.

- Opslagtanks van diesel en andere brandstoffen dienen stabiel te worden geplaatst;
- De ruimte erom heen moet vrij zijn van obstakels;
- Ondanks de dubbele wand moet extra worden gewaakt voor het morsen van vloeistoffen;
- Het vulgedeelte dient afgesloten te zijn met een slot om vandalisme te voorkomen;
- Bij het vullen dienen veiligheidsmaatregelen te worden getroffen;
- Een brandblusser en voldoende opgeleid personeel dient aanwezig te zijn;
- De werknemers dienen bij het vullen beschermende handschoenen te dragen, niet te roken en handen te wassen na het afronden van het vullen.

De Arboret stelt hoge eisen aan:

- De veiligheid en gezondheid van de werknemers en derden;
- Het gebruik, onderhoud en controle van opslagtanks;
- Het aantoonbaar aanwezig hebben en uit kunnen voeren van een bedrijfsnoodplan;
- De aanwezigheid van brandbevorderende factoren zoals stroomvoorzieningen die niet voldoen aan de eisen.

- Wet milieubeheer stelt hoge eisen aan een opslagtank. Bij overtreding volgen hoge boetes;
- De Arboret stelt dat bij overtreding een boete kan volgen conform de wet bestuurlijke boete;
- Bij een ongeval, spontaan bezoek of melding wordt door de Arbeidsinspectie gecontroleerd op het beschikbaar hebben van een actuele Risico-Inventarisatie & -Evaluatie en Plan van Aanpak.

- Opslag van oliën en andere vloeistoffen in zo klein mogelijke verpakkingseenheden;
- Zorg dat de jerrycans dicht zijn en geplaatst op een lekbak;
- Zorg voor orde en netheid op en rond de lekbak;
- Noteer de hoeveelheden op een verzamelstaat;
- Controleer of het pictogram op de verpakking overeenkomt met de inhoud.

- Ruim de niet in gebruik zijnde verpakkingen op;
- Controleer regelmatig de dagvoorraad;
- Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen bij gebruik en reinigen;
- Niet roken en eten tijdens deze werkzaamheden.

- Het aanwezig hebben van een actueel register is een van de belangrijkste eisen en wat te doen bij calamiteiten;
- Zijn de betrokken werknemers op de hoogte van de risico's en de te nemen preventieve maatregelen.

- De gifkast dient afgesloten te zijn door middel van een sleutelslot;
- Enkele werknemers met de juiste bevoegdheid hebben toegang tot de gifkast;
- Noteer alle aanwezige eenheden en hoeveelheden in het logboek;
- Zorg voor persoonlijke hygiëne
- Sluit de kast na gebruik met een sleutel;
- Berg de sleutel op in een sleutelkast om de toegang door onbevoegden te vermijden.

- Elk bedrijf dat gevaarlijke stoffen, dampen en stoffen gebruikt dient een registratie bij te houden;
- De betrokken werknemers moeten op de hoogte zijn van de risico's en de te nemen preventieve maatregelen/

Meer informatie hierover is te vinden op: www.eu-milieubeleid.nl

- Kettingwerk, hijsmiddelen dienen voorzien te zijn van een keuringskenmerk en op een droge plaats opgeslagen;
- Vergissingen worden hierdoor voorkomen en daardoor ook ongewenst ongevallen.

- Ongevallen met hijsmiddelen lopen bijna altijd slecht af. De vrijgekomen krachten zijn niet meer te beheersen;
- Schadeclaims kunnen de bedrijfsvoering in gevaar brengen. Meer info op www.arboclaim.nl.

- Hijsmiddelen vallen in de groep arbeidsmiddelen;
- Arbeidsmiddelen dienen periodiek te worden gekeurd en te zijn voorzien van een keuringskenmerk in de vorm van een label, sticker of gekleurde tyrip.

- Brandblusapparatuur dient zichtbaar, vrij van obstakels, periodiek en gekeurd aanwezig te zijn;
- Het aantal en soort wordt afgestemd aan de soort organisatie en risico's.

- De keuringssticker moet zichtbaar aanwezig zijn;
- Keuring houdt in dat o.a. wordt gecontroleerd op het risico van Legionella.

- De brandblusmiddelen zijn onderdeel van het bedrijfsnoodplan;
- In dit plan is ook het aantal bedrijfshulpverleners genoemd wat aanwezig moet zijn in de organisatie.

Als aanvulling op de standaard EHBO-koffer is een AED zeer gewenst gelet op de doelgroep van een Golfcentrum. Bij landgoed Bergvliet maakt de AED onderdeel uit van de bedrijfshulpverlening

Het aanwezig hebben van de AED verplicht tot onderhoud en ter zake deskundige BHV-ers

- Gehoorschade is een van de belangrijkste beroepsziekte in Nederland;
- Machines produceren bijna altijd meer lawaai als de wettelijk toegestane norm;
- Hulpmiddelen zijn gehoorcapten, doppen en otoplastieken.

De grens voor het nemen van gehoorbescherming is 80 dB(a). Alle geluidsniveaus onder deze grens zijn in principe niet schadelijk. Erboven geldt een rekenmethode die grofweg bij een verhoging van 3 dB(a) de blootstellingstijd halveert

Bij een geluidsniveau van 80 dB(a) is een blootstellingstijd van 8 uur per werkdag toegestaan, mits:

- 5 dagen per week en voor een gezond persoon
- De werkgever heeft in deze verplichtingen maar ook de werknemers
- Collectieve beschermingsmiddelen, een gesloten cabine gaat boven persoonlijke beschermingsmiddelen, gehoorcap of -prop

- Golfballen kunnen worden gezien als projectielen en kunnen ernstig letsel veroorzaken;
- Anderzijds kunnen golfers aangereden of geraakt worden door machines.

- Beveilig de zitplaats op de machine door middel van een cabine of net;
- Hierdoor worden ballen opgevangen en is de schade te beperken;
- Instrueer de werknemers over het werken op de greens in de buurt van golfers.

- De arboret stelt eisen aan de veiligheid van de werknemer maar ook aan de ergonomie van de zitplaats;
- Collectieve beschermingsmiddelen, een cabine gaat boven persoonlijke beschermingsmiddelen.